ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ - БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200 з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 210. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 20 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1975 No. 210. VOL. LXXXII.

ПРЕЗИДЕНТ АВСТРІЇ ВЗЯВ УЧАСТЬ У СВЯТІ ВІДЕНСЬКОЇ ПАРОХІЇ СВ. ВМ. ВАРВАРИ

Президент Австрії під час відвідин виставки церкви св. Варвари і Союзу Українських Філателістів у старій віденській ратуші 11-го жовтня. На фото (зліва): пресовий секретар президента, міністеріяльний радник д-р Курт Скальнік, парох церкви св. Варвари о. д-р Олександер Остгайм-Дзерович, президент Австрійської Республіки д-р Рудольф Кірхшлеґер та голова СУФА ред. Борис Ямінський.

Відень (Борис Ямінський). — Українська громада Відня 11 і 12 жовтня ц.-р. відбула величаві святкування з нагоди 200-ліття заснування греко-католицької семінарії „Барбареум", що фактично був також початком українського поселення у Відні. Як відомо, від 1772-1775 р. Відень був столицею українців Галичини і Буковини.

Вже тиждень перед святкуваннями австрійська преса і радіо інформували про імпрези з нагоди „200-ліття Барбареум". Спеціяльну інформацію для всіх газет видало офіційне пресове агенство міста Відня, „Ратгаузкореспонденц".

В суботу, 11 жовтня, о год. 10-ій відкрито виставку в старій віденській ратуші. Парохія св. Варвари показувала там документи та обрядові і мистецькі цінності нашої церкви. Рівночасно відбулася там виставка значків з релігійними мотивами, яку зорганізував вже новообраний виділ „Союзу Українських Філятеліст і в Австрії". Під час виставки в суботу, 11 і в неділю, 12 жовтня урядував там спеціяльний відділ державної пошти. Урядовці відбивали спеціяльний штемпель за проєктом директора Пфроґнера, що показує уривок з документу про заснування „Барбареум" та підпис цісаревої Марії Тереси і українсько-німецький напис, на всі біжучі марки Австрії. Штемпель на святочнім коверті, виданий СУФА і парохією св. Вм. Варвари, можна замовити ще й тепер і набути в парохії (Pfarramt zu St. Barbara, Riefergasse 1/11, A — 1010 Wien, Austria/Europe). В суботу, 11 жовтня, точно о год. 4.30 по полудні прибув до старої ратуші президент австрійської республіки д-р Рудольф Кірхшлеґер. Привітали його парох св. Вм. Варвари о. д-р Олександер Остгайм-Дзерович, член виділу Б-ва Іван Циганюк, голова СУФА редактор Борис Ямінський і члени виділу СУФА Любомир Мельничук та Йосиф Понґрац. Парох пояснював австрійському президентові виставку св. Варвари. Д-р Кірхшлеґер замітив передусім парохіяльні документи та цінне евангеліє, подароване нашій церкві цісаревою Марією Тересою і процесійний хрест з вишивкою, що її виготовила Марія Антоанета, дочка цісаревої. Редактор Борис Ямінський показав і пояснив президентові експонати значків, між якими цікавили д-ра Кірхшлеґера передусім збірки віденського кардинала д-ра Кеніґа і члена австрійського парляменту національного радника Гайнца Ніттеля та нарешті експонати СУФА, що показували всі печатки австрійської пошти з двомовними українсько-німецькими написами,

(Закінчення на стор. 4-ій)

РОКЕФЕЛЛЕР ВІДМОВИВСЯ ВІД КАНДИДАТУРИ ЧЕРЕЗ „ПАРТІЙНІ СУПЕРЕЧКИ"

Вашінґтон. — На пресовій конференції в четвер, 6 листопада, віцепрезидент Нелсон Рокефеллер заявив, що „партійні суперечки" спричинилися до його рішення не кандидувати на пост віцепрезидента в 1976-му році. „Партійні суперечки" він окреслив, як атаки консервативного крила Республіканської партії на нього, поміркованого ліберала, що утруднювало працю для президента Джералда Форда. Усуваючи себе з кандидатури на пост віцепрезидента в 1976 році, він хотів припинити ці суперечки. На запит кореспондентів, чи він підтримуватиме кандидатуру президента Форда, Рокефеллер сказав, що підтримуватиме, додаючи, що на його думку Джералд Форд здобуде номінацію Республіканської партії. Проте, Рокефеллер кількакратно відмовився явно заявити, що сам не старатиметься здобути номінацію на пост президента. Коли його запитали, чи був би кандидатом, якщо перевиборча кампанія президента Форда натрапила б на проблеми, Рокефеллер заявив, що досі не присвячував цій можливості багато уваги.

На пресовій конференції, між іншим першій від його повідомлення, що не буде кандидувати на віцепрезидента, Рокефеллер не дав точної відповіді на твердження деяких коментаторів, що натиск з боку консервативних кіл змушує президента Форда займати більш консервативне становище щодо різних проблем, як також спрямовувати цілу Республіканську партію на більш консервативні рейки. Рокефеллер додав, що Республіканська партія буде ефективною і матиме вигляди виграти вибори тільки тоді, коли її програма буде „поміркована". Він також не думає, що крайова конвенція Республіканської партії в 1976-му році відкинула б його кандидатуру на ві-цепрезидента, бо не вважає себе „політично невигідним", як це твердили деякі коментатори.

Палата Репрезентантів проголосувала створити Аґенцію охорони споживачів

Вашінґтон. — У четвер, 6 листопада, Палата Репрезентантів 208 голосами проти 199-ох проголосувала законопроєкт, що пропонує створити незалежну федеральну аґенцію, завданням якої було б заступатися за права споживачів - покупців під час переслухань чи засідань інших федеральних аґенцій, а також в судах, коли обговорюватимуться чи вирішуватимуться такі справи, як ціни на продукти, їхня якість тощо. Аґенція також мала б бути центром інформації для споживачів і головним посередником щодо їхніх зажалень. Законопроєкт, який тепер піде до спільної комісії обох Палат Конґресу для полагодження розбіжностей, бо Сенат схвалив трохи відмінний проєкт ще в травні ц. р., зазначує, що Конґрес після 7 років матиме право переглянути працю аґенції і рішити, чи припинити її діяльність, чи продовжувати. Бюджет для цієї аґенції виносив би 10 мільйонів річно. Президент Форд вже раніше повідомив, що накладе „вето" на такий законопроєкт, бо, на його думку, така аґенція тільки спричиниться до збільшення видатків федерального уряду та збільшення бюрократії.

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ В ДЖЕЗІ СИТІ

Джерзі Сиг і, Н. Дж. — Відділ Українського Конґресового Комітету Америки інформує, що в неділю, 9-го листопада ц.р. о год. 3:30 по полудні тут в залі Українського Народного Дому відбудеться Святочна Академія для відзначення 57-х роковин Листопадового Зриву. В програмі Академії: Святочне слово, деклямації учнів Школи Українознавства та виступ вокального тріо „Соловейки" Осередку СУМА з Філядельфії під мистецьким керівництвом проф. Зої Маркович. В передполудневих годинах, після Служби Божої, буде відправлена Панахида за поляглих в боротьбі українських воїнів.

ПРЕЗИДЕНТ САДАТ ЗАКЛИКАЄ ЗСА БІЛЬШ ПРИХИЛЬНО СТАВИТИСЯ ДО ПАЛЕСТИНЦІВ

Вашінґтон. — Промовляючи на спільній сесії обох Палат Конґресу, єгипетський президент Анвар ель-Садат у середу, 5 листопада, знову закликав ЗСА більш прихильно ставитися до палестинських арабів та послабити свою підтримку Ізраїлеві. Під час півгодинної промови Садат сказав, що „дипломатичне ембарґо" ЗСА проти палестинських арабів до якоїсь міри є спричинником актів насилля, неґативізму та екстремізму. Не називаючи Ізраїль поіменно, єгипетський президент сказав, що його уряд надіється, що ЗСА не будуть підтримувати та толерувати „експансіонізм та агресію". Він також виявив сподівання, що ЗСА не будуть спричинниками „перегонів щодо зброєння" на Близькому Сході, натякаючи на клопотання Ізраїля одержати від Америки 1.5 більйона долярів військової допомоги. Протягом його 10-денних відвідин ЗСА, які закінчилися саме минулої середи, президент Садат дуже часто виступав у ролі речника палестинських арабів. У його промові на спільній сесії обох Палат Конґресу він знову критикував Америку, що вона є однією з малої групи держав, які відмовляються встановити зв'язки з палестинцями. Садат твердив, що такі дипломатичні контакти спричинилися б до „поміркованости" між палестинцями. Він також твердив, що якщо б Вашінґтон визнав право палестинців мати власну державу, то це дуже допомогло б у полагодженні конфлікту на Близькому Сході. Як відомо, ЗСА відмовляються переговорювати з Палестинською Визвольною Організацією (ПВО), поки вона не визнає існування Ізраїля та не погодиться на резолюції Об'єднаних Націй, які запевняють, що Ізраїль має право бути незалежною державою.

Під час промови в Конґресі Садат сказав, що прибув до ЗСА не як союзник, а як дійсний приятель, який буде хвалити Америку, коли думає, що вона поступає правильно, а критикувати її, коли вона, на його думку, помиляється.

Совєти переговорюють з Японією про закуп атомових реакторів

Токіо, Японія. — В четвер 6-го листопада ц.р. розпочались офіційні розмови між японськими продуцентами і представниками совєтської трговельної делеґації про Совєтами бодай десятьох випродукованих в Японії атомових реакторів, на суму 1,7 більйонів долярів. Якщо дійде до підпивання формального договору між обидвома країнами, то Японія, яка, до речі, перший раз продаватиме нуклеарні реактори для СССР, мала б доставити на протязі 5-х років 10 реакторів й інше технічне устаткування. Переговори викликали деяке застереження у світі, бо Японія не належить до країн, які мають атомову зброю, а при тому перші технологічні матеріяли при будові японських реакторів були доставлені американськими компаніями Дженерал Електрік і Вестінґгауз з умовою, що Японія не продаватиме цих реакторів чужим державам. Японці, щоб оминути цю клявзулю в договорі, твердять, що всі технологічні речі для реакторів доставить Совєтський Союз, а Японія дільки будуватиме саму структуру реакторів. Проти цього договору запротестував також уряд Китайської Народної Республіки.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ"

Ірвінґтон, Н.Дж. — Українське Спортове Товариство „Чорноморська Січ" при співпраці Карпатського Союзу влаштовують тут в суботу, 15-го листопада ц.р. у власній Домівці при 680 Санфорд евеню Святочні Сходини з нагоди 50-річчя заснування Спортового Клюбу „Русь" в Ужгороді.

СЕНАТОР ДЖЕКСОН ПРОДОВЖУВАТИМЕ АКЦІЮ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ, ВДОВОЛЕНИЙ ЖИДІВСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ СПІВПРАЦЕЮ

Вашінґтон, Д. К. — Демократичний сенатор Генрі Джексон заявив, що він зробить все, що в його силі, щоб добитися звільнення д-ра Михайла Штерна, вінницького лікаря, засудженого совєтськими властями на 8 років ув'язнення. Сенатор Джексон склав це приречення Вікторові Штернові, синові д-ра М. Штерна, під час 20-хвилинної візити тут в середу, 5 листопада. Віктор Штерн, який недавно прибув до ЗСА з Ізраїлю, щоб розгорнути акцію в обороні свойого батька, відвідав сенатора Джексона в товаристві рабіна Бронстейна, представника жидівської організації „Ал Тідом", адв. Степана Вельгаша і Романа Купчинського, члена Комітету Оборони совєтських політичних в'язнів.

Сенатор Джексон, вислухавши деякі подробиці справи д-ра М. Штерна, висловив задоволення, що жиди і українці тісно співпрацюють в цій та інших оборонних акціях. Він підкреслив конечність такої співпраці та поширення її включенням ще й інших груп і організацій. Взагалі, сказав сенатор Джексон, справі порушення людських прав совєтським урядом слід надати якнайширшого розголосу на крайовому і міжнародному рівнях.

Чотирочленна делеґація рівнож відвідала Державний Секретаріят та головну квартиру Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій і в розмовах з представниками цих установ з'ясувала справу д-ра М. Штерна та інших політв'язнів в СССР.

СЛАВІСТИ ЗВЕРНУЛИСЬ ДО БРЕЖНЄВА У СПРАВІ МОРОЗА

Вашінґтон. — Комітет Оборони Валентина Мороза інформує, що 52 учасники Сьомого Крайового З'їзду Американського Товариства для поширення славістичних студій (АААСС), який відбувся в Атланті, Джорджія, в днях 8-11 жовтня ц.р., переслали петицію до генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва, в якій сказано:

Ми нижче підписані, зібрані в Атланті з нагоди Сьомого Крайового З'їзду Американського Товариства для поширення славістичних студій, висловлюємо наше глибоке стурбовання про фізичне та психічне здоров'я Валентина Мороза. Мороза ізольовано на два тижні у карцері Владимирської тюрми зразу після його 145-ти денної голодівки, тоді коли він ще не відзискав був своїх сил. В цю пору йому грозить психіятричне запроторення яке знищить йому розум.

Ми закликаємо Вас:

Припинити дальше тортурування Мороза у в'язниці.

Забезпечити для нього відповідну медичну опіку.

Звільнити його з в'язниці та дати йому змогу відвідати Гарвардський університет як професор на академічний рік 1975-76, згідно із запрошенням президента Гарварду Дерека Бок.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЧЕНІ ВИСТУПИЛИ В ОБОРОНІ ПРОФ. ВАЛЕНТИНА ТУРЧИНА

Вашінґтон. — Група видатних американських вчених, компюторських спеціялістів і математиків, виступила в обороні проф. Валентина Турчина, якому совєтський уряд відмовився видати виїздну візу до ЗСА, де він, на запрошення Колюмбійського університету, мав би дати серію викладів в цьому пристижевому університеті. В окремому листі, висланому на адреси поодиноких совєтських вчених, Академії Наук СССР, генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва і совєтського амбасадора у Вашінґтоні Анатолія Добриніна, американські вчені, діючи згідно з прийнятою на конференції математиків резолюцією, домагаються від совєтського уряду, щоб проф. В. Турчинові видати візу хоч на тимчасовій базі, згадуючи при тому, що поведінка совєтських властей з В. Турчином і багатьма іншими вченими вказує, що СССР не шанує постанов Гельсінської декларації про вільну виміну людьми й ідеями. Асоціяція американських математиків і компюторських спеціялістів об'єднує в своїх рядах понад 30.000 спеціялістів.

Проф. Валентин Турчин, якому тепер 44 роки, є автором багатьох фахових підручників з ділянки високої математики і компютерства, був звільнений з праці в Дослідчому Інституті, де він був керівником лябораторії, у зв'язку з його виступом в обороні академіка Андрея Сахарова Проф. В. Турчин очолює тепер московський відділ Міжнародної Амнестії.

Українське Село в Ґлен Спей здобуло черговий виборчий успіх

Ґлен Спей, Н. Й. (Н. Н.). Громадяни Українського Села в Ґлен Спей можуть похвалитись черговим успіхом у цьогорічних виборах в місті Ламберленд, Н. Й. Завдяки одностайній підтримці республіканської листи українськими виборцями, всі сім кандидатів на тій листі, в тому двоє українців: пані Єлисавета Геба, на міську раду та пан Григорій Журавель, на податкового асесора, були великою більшістю голосів обрані на пости.

Включаючи архітекта Аполінарія Осадцу, який вже є міським радним, українці матимуть у місцевій міській адміністрації, починаючи з січня 1976 року, двоє міських радних, одного податкового асесора, двох членів плянувальної комісії (інж. Петро Саляк та Данило Мох) і одного члена в комісії податкових зажалень (Йосиф Ляхович).

Останній виборчий успіх стався завдяки добрій репутації, яку виробили собі наші міські урядовці, вибрані два роки тому, або призначені міською радою, як рівнож завдяки наполегливій праці Громадської Ради Українського Села в Ґлен Спей, яка доложила всіх старань, щоб наша зорганізована участь в цьогорічних виборах була відповідно запляннована і цілеспрямована.

Відгук громади був подивугідний.

Не зважаючи на віддаль (деякі мусіли приїхати з Філядельфії, Ню Йорку і т. п.), участь українських виборців була понад вісімдесят п'ять відсотків, що є тільки на кілька відсотків менше від участи місцевого населення. Велике було теж вдоволення громади після висліду виборів. Довго в ніч продовжувалась т. зв. „Зустріч перемоги" на „Верховині", де громадяни Українського сема і їхні американські сусіди на спільній перекусці обмінювались спостереженнями та коментарями. Так то за два роки Українське Село в Ґлен Спей стало поважним політичним фактором не тільки в своєму місті Ламберленд, але говориться про нього теж в політичних кругах повітового міста Монтіселло. Місцева преса вже декілька разів поміщувала репортажі на тему цього села.

ЕНТУЗІЯСТИЧНА ЗУСТРІЧ ВІЗАНТІЙСЬКОГО ХОРУ ПОВТОРИЛАСЯ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н.Дж. — Простора заля Ірвінґтон Гай Скул не могла помістити напливаючих з різних місцевостей стейту Ню Джерзі українців, які хотіли почути Візантійський чоловічий хор з Утрехту під мистецьким керівництвом його основоположника - композитора д-ра Мирослава Антоновича і бандуриста - соліста Володимира Луцева з Англії в черговому концерті гостюючих европейців, що відбувся тут в середу, 5 листопада. Близько 300 осіб — деякі навіть із квитками — повернули домів, завидуючи тим щасливцям, які, прибувши на годину перед концертом зайняли, свої, а то й не свої місця, які не були позначені числами. Ця єдина тінь організації концерту зникла у світлах рефлекторів та чудових звуках української пісні у виконанні цього унікального ансамблю, що його вітав на вступі програми, після виконання американського і голляндського національних гимнів, о. Михайло Кучм'як, парох Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку. О. Кучм'як рівнож привітав присутнього на залі мейора Ірвінґтону Роберта Міллера, його дружину, заступника шефа місцевої поліції Степана Миська з дружиною та

„Голляндські козаки" на відвідинах в „Українській заморській твердині". Минулої середи, 5-го листопада, Візантійський Хор з Голляндії виступив — як уже інформовано — біля Ситі Голл в Ню Йорку, віддаючи салют Америці у 200-річчя її незалежности. В дорозі з Ню Йорку на заплянований ввечорі того ж дня концерт в Нюарку-Ірвінґтоні, хористи зі своїм диригентом і солістом відвідали Головну Канцелярію УНСоюзу та мали зустріч і розмови з урядовцями, подивляючи і знайомлячись з УНСоюзом та модерним влаштуванням приміщень його Головної Канцелярії. На фото в першому ряді сидять (зліва): приявний в тому часі в Головній Канцелярії голова Окружного Комітету Відділів УНС в Ню Йорку Микола Хоманчук, п. Волошин з Торонта, який супроводить хор в його турне, ред. Галя Сміндак, майстер церемонії під час виступу хору біля Ситі Голл в Ню Йорку, соліст-бандурист Володимир Луців, головний предсідник УНС Йосип Лисогір, „душа" і диригент хору проф. д-р Мирослав Антонович, головний касир УНС мґр Уляна Дячук, голова Візантійського Хору капітан Мартінс ван Дорт, брат диригента проф. Адам Антонович з Чікаго, пані Луців, дружина маестра Вол. Луцева, ред. А. Драган і головний організатор Степан Гавриш.

кількох членів місцевої Шкільної Ради.

У двогодинній програмі Візантійський хор виконав 20 українських релігійних і світських пісень, а маестро Луців чотири композиції при акомпаньяменті бандури, присвячуючи оригінальну „Думу про Богдана Хмельницького" 25-літтю геройської смерти головного командира УПА, ген. Тараса Шухевича - Чупринки. Виконання поодиноких точок одушевлена публіка нагороджувала бурхливими

(Закінчення на стор. 3-ій)

Цьогорічних виборів не вважається передвісником на 1976-ий рік

Вашінґтон. — Хоча під час виборів минулого вівтірка, 4 листопада, по цілій країні в загальному кандидати Демократичної партії здобули більше перемог ніж їхні республіканські конкуренти, то коментатори вважають, що цьогорічні вибори не дали ясних вказівок, що подібні висліди матимуть вибори в листопаді 1976-го року. Коментатори покликаються на приклад Ню Джерзі, де республіканці здобули додаткових 17 місць в Стейтовій Асамблеї, хоча демократи надалі задержали контролю в леґіслятурі того стейту. Перемогли демократичні кандидати на пости губернаторів та заступників губернаторів в кількох стейтах, як також на пости посадників були переобрані демократи, але в інших великих містах переможцями вийшли республіканці. Політичні коментатори вказують на приклад Клівленду, де республіканський посадник Ралф Перк великою різницею голосів був переобраний на третю каденцію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 55 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наука з успіху

Після концертів у Вашінгтоні, Клівленді, Чікаго і Детройті в ЗСА та у Віндзорі в Канаді з кінцем цього тижня наші справді рідкісні і справді милі гості, „голляндські козаки" з Візантійського Хору з Утрехту зі своїм диригентом д-ром Мирославом Антоновичем і солістом Володимиром Луцевим, покинуть наш Новий Світ та повернуться назад до „старої" Европи. Їхнє концертове турне, яке тривало 16 днів і під час якого вони дали 17 концертів, не враховуючи півгодинного виступу біля Сіті Голл в Ню Йорку для вшанування гостинної Америки в 200-річчя її незалежности, було в кожному відношенні вийнятково і під кожним оглядом успішне. Всюди їх зустрічали з великим ентузіязмом, всюди вітали, як рідних, а гості зі свого боку не скривали свого одушевлення публікою та її відношенням до них.

Успіх цього турне безсумнівний і багатобічний, починаючи від заповнених публікою концертових заль і кінчаючи на моральному задоволенні гостей і господарів. Але цей успіх не був би повний, якщо б ми з нього не витягнули відповідної науки.

Очевидно, що першою передумовою концертового успіху є мистецька вартість хору. Дальшою передумовою такого успіху треба вважати добру організацію концертів та їх розголошення — рекляму. Але чи не найбільш притягаючу силу має новість, щось інше, це, що американці кажуть „діферент".

Саме в цій новості, в цьому інакшому, чи не головна таємниця і передумова кожного успіху. На прикладах концертів Візантійського Хору можна було переконатися, що ми маємо живу і добру громаду, яка масово і не тільки щиро, але й ентузіястично відгукнеться на кожний добрий і вартісний, але при цьому й цікавий почин. Власне це повинні мати на увазі і з цього дечого навчитись усі ті, що влаштовують імпрези. Виходить бо, що сама добра ціль ще не вистачає. Відзначування великих роковин, влаштування патріотичних та інших імпрез матимуть більший успіх, „притягнуть" більше публіки, як програми цих імпрез не будуть перевантажувані відомим, як доповіді і промови не будуть „кілометрові", але добре обдумані і дбайливо приготовані та цікаво виголошені, а мистецькі програми не будуть повторенням давновідомого. Наша громада і, головно, її лідери повинні взяти собі це до уваги і про це пам'ятати.

Правдива демократія

Кілька днів тому Сенат одноголосно схвалив резолюцію, щоб всі засідання сенатських комісій були відкриті для преси та публіки, крім тих, на яких обговорюватимуться справи державної безпеки, або такі, на яких існувала б можливість, що буде нарушений принцип недоторканости особистого життя даної людини, якщо засідання були б публічні. Того самого дня Сенат подавляючою більшістю голосів схвалив пропозицію, щоб всі засідання т.зв. „конференційних комісій", тобто таких, на яких члени Палати Репрезентантів і Сенату стараються полагодити розбіжності в законопроєктах, також були відкриті для публіки та преси, хіба що більшість конгресменів або сенаторів даної „конференційної комісії" проголосують, щоб засідання були закриті.

Ці рішення Сенату ще раз вказують, що американські законодавці та американський народ завжди стараються поліпшити вже і так найбільш демократичну політичну систему в світі. В Палаті Репрезентантів вже віддавна всі засідання комісій є відкритими для преси й загальної публіки, хіба що дана комісія публічно проголосує, щоб засідання було закрите. Але конгресова комісія може голосувати, щоб не допускати преси чи публіки на засідання тільки в обмежених випадках, наприклад, щоб запобігти продіставанню назовні державних таємниць, запобігти розкриттю співробітників розвідчих агенцій, запобігти порушенню принципу недоторканости особистого життя даної особи, або щоб задержати в таємниці довірочні інформації поліційних чинників тощо. Ці самі обмеження відтепер стосуватимуться також сенатських комісій, якщо вони хотіли б закрити свої засідання для преси та публіки.

Найновіша реформа щодо засідань сенатських і „конференційних" комісій має на меті запевнити ще більшу відповідальність законодавців перед їхніми виборцями, а також забезпечити, щоб американський народ, шляхом засобів масової інформації чи безпосередньою участю на засіданнях законодавчих комісій, одержував якнайточніші інформації про діяльність свого уряду та мав вплив на цю діяльність.

Нове збільшення відповідальности законодавців перед їхніми виборцями, як також збільшення впливів виборців на рішення законодавців ще раз доказують, що в З'єднаних Стейтах Америки, за словами президента Абрагама Лінкольна, панує „влада народу, через нарід і для народу".

Протягом жовтня гуртові ціни зросли на 1.8 відсотка

Вашінгтон. — Департамент праці повідомив, що протягом жовтня гуртові ціни зросли на 1.8 відсотка, що становить найбільший місячний зріст цього року. Величина цього збільшення була несподіванкою для урядових економістів і спеціялістів із приватного сектора, бо протягом останніх кількох місяців гуртові ціни зростали дуже мало. Хоча цей зріст в гуртових цінах правдоподібно буде незабаром віддзеркалений в роздрібних цінах, то економісти твердять, що потрібно трохи більше часу і даних, щоб встановити, чи цей зріст передсказує відновлення інфляції в ЗСА. Економісти стурбовані фактом, що протягом жовтня гуртові ціни зросли в майже всіх секторах американської економіки, тобто в сільському господарстві, а також в індустрії.

Богдан Цимбалістий

ДВА АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ

(Порядком дискусії)

Критичні зауваження д-ра Мирослава Прокопа п.н. „Ще про підрахунок сил" („Свобода", 13-17 вересня ц.р.) до моєї статті про „Підрахунок сил" („Свобода", 20-21 серпня) зродилися хіба з якогось непорозуміння. Не тільки погоджуюся з більшістю поглядів д-ра Прокопа, але я дав ім вислів у згаданій моїй статті і мені важко збагнути, чому вони стали предметом критики.

Заки про це більше буде мови, вважаю доцільним подати на початку одне вияснення. Д-р Прокоп посвячує майже цілу статтю питанню плебісциту в Україні, різних його форм за змінених умов, можливих вислідів тощо. Тим часом про плебісцит я згадав тільки одним реченням, не як пропозицію, але лише для унаявлення загрозливих наслідків русифікаційної — як геноцидної політики Москви щодо України. Я писав, що „якби плебісцит мав відбутися тепер, без ніякої підготови, хто знає, чи національно - свідомий табір переміг би росіян, малоросів і частину пасивних і байдужих". Це речення стало мотивом для д-ра Прокопа до довших міркувань про те, що такого плебісциту не можна перевести тепер, що він може випасти інакше в змінених обставинах і п. Щоб не було непорозуміння, уточнюю, що ніякої можливости плебісциту не передбачаю, не пропоную за ніяких умов і взагалі саму ідею такого вирішування нашої майбутности відкидаю. Згода на будь - який плебісцит у формі голосування була б для нас самоприниженням. Це означало б ставити під сумнів право нашого народу бути господарем на своїй землі.

До непорозуміння з моїм опонентом добавляє і те, що я вживаю терміну „голосування" „за" чи „проти" (самостійности). Так його розуміли російські „непередрішенці" та деякі американські „приятелі", і в тому контексті висловив я свою думку. Тим часом д-р Прокоп вживає слова „плебісцит" в ширшому переносному значенні, включаючи сюди збройну боротьбу і інші форми визвольних змагань. Коли вживається терміну плебісцит в такому широкому значенні, береться це слово в лапки і це д-р Прокоп зробив. Я однак писав про плебісцит без лапок. Це теж спричинило непорозумінню.

Наш опонент слушно звертає увагу на динаміку революції, яка доводить до радикальної зміни в поведінці широких мас народу, в поставі національних меншин і в укладі сил. Про це, однак, була теж мова у моїй статті. Я не „прийняв" твердження гарвардської студії про одну третину національно - свідомих українців, як бази для моїх „побоювань" і „передбачень", як це інтерпретує шановний опонент. Навпаки, я відкинув висновки і передбачення гарвардської студії. Я писав: „Помилковість таких політичних заключень і такої політики в тому, що вони не враховують пориваючої і мобілізуючої сили національ-визвольної ідеї, яка може полонити не лише байдужих, але допомогти прозріти і навернутися деяким малоросам, хоч мабуть небагатьом". В іншому місці статті я писав, що „націо - нально - свідомий табір посідає одну велику силу, а саме: національно - визвольну ідею, яка в нашу добу єдина здібна поривати і мобілізувати маси до боротьби, до жертв і посвяти. Ця ідея буде здібна розбудити більшість пасивних, сплячих і байдужих..." Тому закид д-ра Прокопа, що я розглядаю стан в Україні в статиці і не звертаю увагу на динаміку революційних подій, для мене незрозумілий.

Метою моєї статті „Підрахунок сил" було звернути увагу на ті ворожі сили в Україні, про існування яких загально забувається або ігнорується (з вийнятком кількох осіб, що студіюють демографічні зміни в Україні, до яких належить і д-р Прокоп). Політика, основана на недоцінюванні ворога, веде найчастіше до катастрофи. Знання справжнього стану вже тепер відкриває можливості доцільної підготови.

Д-р Прокоп згадує 1917-ий рік, коли „на очах відроджувалася нація", нібито як приклад, як революційні події можуть привести до „психологічних потрясень у широких масах народу". Це теж правда. Проте звернім увагу на інший аспект тих подій. Не зважаючи на незвичайно пригожі зовнішні обставини, які можуть вже ніколи не повторитися (розвал двох великодержав, що панували над Україною, ослаблення Росії громадянською війною, західні сусіди самі зайняті творенням своїх держав), Україна не усамостійнилася. Це однак зуміли довершити багато менші народи: фіни, естонці, лотиші, литовці, і трохи більші: поляки, румуни, чехи. Видно, революційні психохологічні потрясення в Україні не були так широкими і глибокими, щоб створити незалежну державу навіть в найбільш пригожих обставинах. Нагадаймо, що в найкращий період армія УНР не нараховувала більше сто тисяч вояків. Таку „силу" створив понад 30-мільйоновий нарід (Східніх земель України) в свою історичну і так критичну хвилину. Причини відомі: вибух революції застав Україну непідготованою і „окраденою", тобто позбавлену яскравої національної свідомости в широких масах і без політично виробленої провідної верстви.

Що події 1917-20 років мали своє історичне значення у відновленні нашої активної боротьби за свою державність, ніхто не перечить. Так само ніхто не думає перечити, що від того часу було в нас багато героїзму і багато посвят у змаганнях за здійснення цієї ідеї. Ми теж глибоко переконані у великому потенціялові українського народу і є впевнені, що він колись здобуде свою н е з алежність. Проте, я пропоную, щоб не лише підсилювати себе на дусі й захоплюватися нашими минулими чи майбутніми моральними подвигами, але теж тверезо роздумувати, чому ми не мали ніяких конкретних перемог, чому ми постійно відроджуємося, і дотепер не відродилися як націо - держава, чому все пробуємо організувати власну владу, й ніколи її не створили або не вдержали.

Тому замість заколисувати себе вірою у всемогутню і всеперемінюючу магію революції, вважаємо доцільнішим холодно обраховувати наші сили тепер і працювати для скріплення наших позицій. Усвідомлення собі загроз може бути апелем до сумління кожного подвоїти наші зусилля, забути те, що нас роз'єднує, почати діяти в одному напрямку, ліквідувати побічні фронти, шукати певних союзників. Революційні події приносять зміни в суспільності, міняють балянс сил, але рідко творять „чуда". Якщо суспільність ніяк не підготована, поділена на різні орієнтації, її провідна верства розбита на фракції, нездібні до об'єднання своїх зусиль в одному напрямку, якщо вони не звертають уваги на вимоги дійсности, а живуть в полоні своїх ідеологій та фраз, навіть найбільш грімка революція нічого не доможе.

Різниця між поглядами статті д-ра Прокопа і моєї походить з того, що кожний з нас звертає увагу на інший аспект української дійсности. Д-р Прокоп наголошує потенціял українського народу, його здібність постійно відроджуватися, що дає йому віру, що за сприятливих обставин наш народ знову виявить свою волю до незалежности в посилених змаганнях. При тому д-р П р о к о п, здається мені, радше легковажить труднощами на тому шляху, очікуючи дуже багато від революції, напр., рахуючи на на те, що в динаміці революційних подій малороси можуть навернутися і росіяни почати респектувати або боятися українців, які перестануть бути податливою, гнучкою масою, а випростують свою спину і даватимуть „вислів своїм почуванням у діях". Він цілком не згадує про брак єдности в національному таборі, його політичну фрагментацію та інші слабі сторінки нашого політичного проводу.

Переконаний так само про наш потенціял і сповнений тієї самої віри в мобілізуючу силу національно-визвольної ідеї та остаточну її перемогу в Україні, я проте звертаю більше уваги на внутрішні слабості української суспільности та на ворожі сили, що можуть ставити серйозний спротив нашим змаганням до національно - державного самоздійснення і які можуть і не зникнути підо впливом революційних потрясень, ані поводитися так, як припускає наш опонент. Це два аспекти української дійсности і на мою думку, обидва правдиві і їх обох треба завжди враховувати. Знання власних сил і віра у свої спроможності з одного боку, і з другого — твереза оцінка ворожих сил і наших слабостей повинні допомогти нам скоріше добитися успіхів.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ — УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ „РОКУ ЖІНКИ"

ЗАКЛИК

Міжнародний „РІК ЖІНКИ" добігає до свого закінчення. Українській громадськості в значній мірі відомі заходи Комітету „РОКУ ЖІНКИ" при Українському Конгресовому Комітеті Америки, які були спрямовані на те, щоб видвигнути й показати світові важку долю жінки в щоденному життю в Україні, а особливо її участь у визвольній боротьбі українського народу, в його всесторонній життєвій творчості.

Серед тих заходів на першому місці була акція на Світовій Конференції Міжнародного Року Жінки літом цього року в Мехіко. На цю Конференцію виїхало зі ЗСА більше двадцяти українських жінок, а разом з тими, що прибули з інших країн і континентів, наша група мала 29 осіб. Це перший раз в історії наших зовнішніх міжнародних виступів ми зуміли виставити таку велику групу!

Наша група в Мехіко добилася великих успіхів. Большевицькі пропаґандисти плянували перетворити Конференцію у Мехіко в свій тріюмф. Завдяки жертвенній праці наших жінок їхні пляни були зірвані. Наша група своїми виступами надщербила большевицьку пропаґанду, виявила її забріханість і перед очі жінок з цілого світу та мехіканського суспільства поставила недолю жінки в СССР, переслідування жінок за їхні релігійні й національні переконання, за їхні намагання оборонити свою людську і жіночу гідність. Акція в Мехіко є ілюстрацією, чого можна добитися рішучою поставою, а на майбутнє буде вона дороговказом, як у подібних випадках поступати.

Для гідного закінчення „РОКУ ЖІНКИ" пропонуємо:

1. Відбути у кожному осередку нашого життя імпрези, сполучені з „голодними" обідами або вечерями. В програмі імпрез слід подати сильветки деяких арештованих, цитати з їхніх думок і висловів, мистецькі точки. Це буде не лише вшанування жінок — політичних і релігійних в'язнів, але й підкреслення нашої солідарности з ними. Цими „голодними" обідами чи вечерями заманіфестуємо, що ми не тільки співчуваємо нашим сестрам поза залізною заслоною, але й прагнемо зложити свою лепту в їхній обороні. Ціла акція відбувається під гаслом оборони жінок — релігійних і політичних в'язнів. Увесь прибуток з неї буде присвячений цій обороні. В окремому листі до Головних Управ усіх Крайових Організацій подамо, куди зібрані гроші пересилати.

2. Зближається Різдво Христове, свято народження Правди і Надії, свято пошанування духових традицій кожного народу, з яких народжується нове життя. Звертаємося до всіх наших Громад і Організацій з проханням і закликом зорганізувати в часі цьогорічних Різдвяних Свят колядування наших колядок і щедрівок на велиголюдних місцях, біля ялинок, під церквами нашими й іншими. Хай всюди там наша молодь в національних строях і уніформах своїх Організацій покаже невмирущу красу наших колядок і щедрівок, хай заманіфестує тисячорічну творчість нашого народу. Для підкреслення переслідувань в Україні і взагалі поза залізною заслоною слід виставити транспаренти-написи, як наприклад: „Ми колядуємо, а в СССР за колядування довгі роки тюрми й каторги", „Жінки й діти в тюрмах СССР за те, що колядували", „Хто в Бога вірує, того влада СССР переслідує" і т. п.

Хай наші співгромадяни пізнають правду „червоного раю", хай вони зрозуміють, яку загрозу несе зі собою комунізм, чим є російський імперіялізм!

Проведім колядки і щедрівки цього Різдва для вшанування наших сестер, які караються по большевицьких тюрмах і зробім їх щорічним обичаєм, традицією, що триватиме з року в рік і з покоління в покоління!

Український Комітет „Року Жінки" —
Українських Конгресовий Комітет Америки

14-ТА ПЛАСТТОВА „ОРЛИКІЯДА" НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Н. Й. — Цієї суботи й неділі, 8-го і 9-го листопада, на цій відпочинковій оселі УНСоюзу відбувається 14-та з черги пластова „Орликіяда", влаштована 8-им куренем УПС ім. Григора Орлика, курінним якого є пл. сен. Андронік Копистянський. Цьогорічна „Орликіяда" присвячена св. п. Командирові УПА ген. хор. Тарасові Чупринці — Романові Ш у х е вичеві. Участь в „Орликіяді" зголосили 17 Пластових Станиць. Зголошено участь 354 юначок і юнаків.

З НАШИХ БУДНІВ

Блохін контра Пеле

Зараз після того, як „Свобода" з 22-го жовтня помістила на першій сторінці новинку, що київська футбольна команда „Динамо", семикратний чемпіон СССР, здобула „суперчашу Европи, перемагаючи німецьку команду „Баєрн" з Мюнхену, — на політичному перелазі в клюбі „Дис Микита" в Ню Йорку відбувся цікавий панель, присвячений цій небуденній події в міжнародному спортовому світі.

— Ну, гаразд, — сказав пан меценас, аматор німецького пива, — це дуже гарно, що „Свобода" та інша екзильна преса підносять під небеса київську команду та Олега Блохіна, к о р о л я стрільців найвищої футбольної ліги СССР. Та й ви, панове - товариство, вже три дні запиваєте в цьому клюбі світлу перемогу наших київських хлопців над німаками. А скажіть, панове, що сталося б, якби так ці „наші хлопці" приїхали рантом до Ню Йорку, щоб розіграти футбольний матч з репрезентацією ЗСА, наприклад? Скажіть, панове - патріоти, що нам тоді робити: чи їх пікетувати, чи бойкотувати, чи масово заповнити трибуни і кричати: „Україна, темпо"!

На момент залягла у клюбі мертва тиша, тільки чути було, як шкварчали цигарки в попельничках та з одного незакрученого чопа скапувало пиво до цинової ванни.

— Я голосував би за пікетуванням, — промовив, після деякого вагання, патріот, що попиває скача „на скалах". — Раз ми пікетували Дмитра Гнатюка і Беллу Руденко, то чому робити вийняток для футболістів?.. По-моєму, вони також вислужники режиму, може навіть і гірші за співаків чи танцюристів.

— Панове, — сказав дядя з гуцацькими вусами, — я був би за тим, щоб не мішати спорту з політикою. Ну, можна, скажемо, роздати на площі летючки в обороні Валентина Мороза, але навіщо бойкотувати чи пікетувати?.. Мені, знаєте, так хотілося б побачити двобій киянина Олега Блохіна з отим бразилійським „чорноморцем", Пеле, чи як його за котрого американці заплатили три і пів мільйона долярів!

— Та він той Блохін, стрілець перша кляса, — похитав головою котрийсь з експертів, — тільки ж так скандально називається... Аби хоч називався Блоха, а то — Блохін! Напевно якийсь москалисько!

— Панове - спортовці, — забрав слово пан бартендер, — навіщо хвилюватись, псувати собі нерви, серце тривожити?.. Сяк чи так, „Динамо" не прийде до нас, до Ню Йорку, бо місто банкрутує. Я маю конкретну пропозицію: можна налити чарки?

Заперечень не було.

І к е р

СПРАВА ВАСИЛЯ СТУСА

ВИРОК І КОМЕНТАР

II.

В цьому листі, виступаючи на захист засудженого за антирадянську діяльність Караванського С. Й. та інших осіб, Стус зводить наклеп на політику Радянського Уряду по відношенню до інтелігенції та науковців, а також на радянську демократію.

В 1968 році ознайомив з цим документом Селезнека Л., а в січні 1972 року текст цього листа було вилучено у Світличної Н., що живе в Києві і Гулик С., що живе у Львові. Цей наклепницький документ, потрапивши за кордон у видавництва українських буржуазних націоналістів, широко використовувався в пропаґандистських цілях, направлених проти СРСР.

Так, у квітні 1969 року його було надруковано в журналі „Сучасність" в Мюнхені, в травні 69 року в газеті „Українське Слово" в Парижі, в травні 69 року і грудні 70 року в газеті „Шлях Перемоги" в Мюнхені під тенденційними заголовками „Боягузтво друге найменння підлости" і „Літературу віддано на поталу полторацьким".

У 1969 році написав листа до редактора журналу „Вітчизна" і в копії — редакції газети „Літературна Україна" під назвою „Місце в бою чи в розправі", де з антирадянських позицій зводить наклеп на політику радянської влади щодо творчих працівників. В 1969 році ознайомив із цим листом Селезненка Л., цей документ теж було поширено і його використали ворожі елементи як на Україні, так і за кордоном. В 1970 році в січні його надрукував нелегальний журнал „Український вісник" но. 1, що видавався ворожими елементами України, а в 1971 році його перевидали в Парижі. В червні 1971 року цей лист Стуса передавала зарубіжна радіостанція „Свобода", а в серпні цього року його надрукувала газета „Шлях перемоги" у Мюнхені. Крім того тексту цього документу в січні 1972 року було вилучено у Мешко О. Я., що живе у Києві. В 1970 році підготував нелегальну збірку своїх віршів під назвою „Зимові дерева", куди вмістив вірші написані на протязі 1963-70 рр. До збірки ввійшли вірші наклепницького змісту „Не можу я без посмішки Івана", „Звіром вити, горілку пити", „Отак живу, як мавпа серед мавп", „Даждь нам, боже, днесь", „Розмова", „Балухаті мистецтвознавці", „Який це час", „Идуть три циганки", „У Мар'їнці стоять кукурудзи". У цих віршах зводиться наклеп на працю і життя в колгоспах, на радянську демократію, радянських людей.

Того ж 1970 року цю збірку було передруковано Стусом і поширено серед своїх знайомих. Два примірники цього твору Стус передав Селезнеку Л., по одному передав Дзюбі та Світличному, що живуть у Києві, та Калинець Ірині, що живе у Львові.

Один із двох примірників „Зимові дерева" одержаних від Стуса, Селезенко в 1970 році передав громадянці Чехословаччини Коцуровій Галині, що вивезла його за кордон і передала Левицькому, що живе в Англії. Того ж 1970 року збірку з передмовою автора було видано брюссельським видавництвом і надруковано в Англії. Вірш „Не можу я без посмішки Івана" з цієї збірки крім того друкувався окремо за кордоном у антирадянськім націоналістичнім журналі „Сучасність" но. 12 за 1970 р. Під час обшуку у Стуса 12 січня 1972 року вилучено два написані ним рукописні тексти вірша „У Мар'їнці стоять кукурудзи", що входять до збірки „Зимові дерева". У 1970 році Стус виготовив саморобну нелегальну збірку під назвою „Веселий цвинтар", куди ввійшли разом з іншими віршами написані ним антирадянські наклепницькі вірші „Ось вам сонце", „Колеса глухо стукотять", „Рятуючись од сумнівів", „Марко Безсмертний", „Їх було двоє", „Напередодні свята", „Сьогодні свято", „В період розгорнутого". В цих віршах робиться спроба довести читачеві викривлене уявлення про радянське соціялістичне суспільство, зводиться наклеп на заходи КПРС і Радянського Уряду пов'язані зі святкуванням 100-річчя з дня народження засновника Радянської держави, на умови життя радянських людей і радянську соціялістичну демократію. Надрукувавши цей твір на своїй друкарській машинці, Стус розповсюдив його, а також окремі вірші, що увійшли до збірки. У 1970 році передав по одному примірникові Світличному І. та Шабатурі С. У цьому ж році в себе вдома ознайомив Селезненка Л. і Калиниченка І. з віршем „Колеса глухо стукотять" і дав їм змогу переписати його текст для власного користування. Крім того, в себе на квартирі зберігав один примірник збірки „Веселий цвинтар", машинописний і рукописний текст віршів „Колеса глухо стукотять" і „Марко Безсмертний", що були вилучені в нього під час обшуку 12 січня. Протягом 1970-71 рр. написав дві ворожі статті під назвою „Феномен доби" і „Зникоме розцвітання". В статті „Феномен доби", під виглядом дослідження творчості поета П. Тичини пробував нав'язати читачеві антирадянські, націоналістичні погляди і уявлення щодо оцінки творчості українського поета, намагався довести „шкідливість" принципу партійности в літературі. Разом з тим намагався нав'язати викривлені ворожі погляди на колективізацію сільського господарства в СРСР і зводив наклепи на політику радянської влади в галузі культури. У статті „Зникоме розцвітання" при дослідженні творчості В. Свідзінського Стус дає оцінку спадщини поета з буржуазних позицій, вводить наклеп на досягнення радянського народу в соціялістичнім і культурнім будівництві, паплюжить радянський державний і суспільний лад. У 1971 році статтю „Феномен доби" поширив, ознайомивши з нею З. Франко, Світличного І.,

(Закінчення на стор. 3-ій)

СПРАВА ВАСИЛЯ СТУСА

(Закінчення з стор. 2-ої)

Селезненко Л., Тельнюка С., передав один примірник І. Калинець, що живе у Львові, один примірник було вилучено у Сверстюка Є. під час обшуку 12 січня 1972 року. Чернетки і повний машинописний текст статті „Феномен доби" Стус зберігав у себе. Статтю „Зникоме розувітання" в кінці 1970 чи початку 1971 року передав для ознайомлення Селезненкові Л., яка зберігалася у нього аж до обшуку. 21 листопада 1971 року Стус написав листа до ЦК КПУ і Президії СПУ, що починається словами „За статистичними даними", в якому наклепницьки малює становище в сучасній українській літературі, при чому всіляко вихваляє деяких літераторів, що проявили свою ворожість до радянського суспільства, одночасно зводить наклеп на заходи радянської влади, скеровані на розвиток радянської літератури і на радянське правосуддя. У другій половині 1971 р. при написанні цього листа ознайомив з його змістом Дзюбу І. та Сверстюка Є. Після передруку один примірник листа передав Світличному, в якого його вилучили в січні 1972 р. Тоді ж згаданий документ давав для ознайомлення Селезненкові. Три інші примірники цього документу було вилучено під час обшуку у Світличної Н., Дзюби І. та Плюща Леоніда.

Вислід музичного конкурсу з фонду ім. Лярисн Целевичівної

На музичний конкурс проголошений в 1974 р. Об'єднанням Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, з фонду ім. Лярисн Целевичівної, чотирнадцять композиторів прислали своїх 26 творів. Темою конкурсу була пісня з героїчною тематикою.

Членами Жюрі, яке дало оцінку надісланим творам, були визначні музикознавці: проф. д-р Павло Маценко, проф. д-р Мирослав Антонович, проф. Дарія Каранович, проф. д-р Ігор Соневицький, проф. Чічка - Андрієнко, співачка Марійка Чолій і муз. педагог Богданна Волянська.

Дня 14-го жовтня ц.р. Комісія складена з членів Кураторії Фонду і деяких членів Жюрі Конкурсу, відкрила конверти з оцінками Жюрі, яке висловило високе признання для більшості учасників Конкурсу. Нагороди признано:

Першу, віртуозові, скрипалеві і композиторові Романові Придаткевичеві, за пісню для високого голосу в супроводі піяно „Поклик", яка вирізнюється професійністю музичної мови. Нагорода — 300 дол.

Другу, композиторові Іванові Вовкові за твір „Сім струн", який вражає своєрідністю в простоті і красі музичного вислову. Нагорода — 125 дол.

Третю, композиторові Юрієві Олійникові, якого патріотична пісня „Сяй промениста воле", говорить більш сучасною музичною мовою і розламує зачароване коло великої кількости українських патріотичних пісень творених за перестарілими зразками. Нагорода — 75 долярів.

Вручення нагород відбудеться 25-го жовтня ц.р. в Комодор готелі в Ню Йорку, в окремій церемонії, під час бенкету, влаштованого з нагоди Річної Конференції Об'єднання Жінок ОЧСУ і з нагоди закінчення Першого Музичного Конкурсу, проголошеного кураторією Фонду ім. Ляриси Целевичівної. На тому вечорі виконуватиметься твір першого лавреата, композитора Романа Придаткевича. Співати буде сопрано Марта Кокольська, у фортепіяновому супроводі д-ра Ігора Соневицького, члена Жюрі Конкурсу.

Тема і умови наступного конкурсу на музичний твір, будуть проголошені небавом у пресі.

мир. лас.

З життя Пласту в Міннеаполісі

На терені Твин Сити є кілька молодечих організацій, але жадна з них не має забагато членів, бо що більше, — вони разом взяті, не охоплюють всієї української молоді.

Те саме діється в ділянці Суботніх шкіл Українознавства. Для ілюстрації варто згадати, що жидівська громада має школи, в яких наука є три рази на тиждень. Це так у нашому місті, як де-інде є, не знаю.

Якщо яка організація, думаю про молодечі організації, жвавіше береться до роботи, то треба тільки радіти і їй сприяти.

Тутешня Пластова Станиця під проводом інж. Стенчука і Пластприят під головством інж. д-ра С. Тисовського стараються оживляти пластове життя. У літньому сезоні була молодь на таборах у Висконсині або в Манітобі, у Вініпезі, також з інших молодечих організацій перебувала молодь у таборах.

День 5-го жовтня 1975 був Пластовим днем. Перед обідом Пласт був на Богослуженні. Відтак молодь виїхала на українську оселю Кун Лейк, де виконала цікаву та різноманітну програму — будову намету, теренові вправи і програму ватри. Видно було оживлення серед молоді. Одні пильнували ватри, збирали паливо, інші зникли в густому лісі, вишукуючи місця для криївок.

Загальний провід у теренових грах був у руках молодого Юрка Тисовського, який щиро відданий пластовій ідеї. П-ні Луцик з Катрусею Павлишин і Калиною Крамарчук зварили мамалигу й то таку як на полонині біля Космача в Карпатах. За кілька хвилин її не стало. Це був проект п-і Амброзяк і він прийнявся.

Зачинається ватра. На пахучому килимі, який застеляє погідна осінь, віночком сідають юні пластуни. Палає ватра, вітер докидає кучерявих листочків. Кругом веселі личка молоді, погідний усміх членів Пластприяту. Лунають пісні, скечі переплітаються з веселим гамором і сміхом. Поєднані пластовою ідеєю, сплітаються руки, йде лісом пісня. Похитується велике коло, а дуби й собі взялися за руки і похитують кучерявими головами брунатного листя.

Молоді берези збилися в гурток і жартом кидають у дітей листочками. Вечоріє. Втихає ліс. Пластовий день стає спомином. За автами женуть осінні листочки. Молодь зростає під кличем „Бог і Україна".

Василь Пакуляк

Нова праця про зв'язки Габсбургів із Запорозькими Козаками

На днях появилася нова англомовна праця про взаємини Габсбургів із запорозькими козаками (Habsburgs and Zaporozhian Cossacks: The Diary of Erick Lassota von Steblan 1954).

Видання появилося в Українському Академічному Видавництві за редакцією проф. Любомира Винара, а переклад „Щоденника Ляссоти" з примітками виготовив проф. Орест Субтельний.

У першій частині праці д-р Л. Винар насвітлює постання української козаччини і аналізує ролю козаків у міжнародній політиці другої пол. XVI стол. Зокрема зупиняється на їхніх взаєминах з Рудольфом II-им, а також подає докладний опис манускрипту і різних видань „Щоденника Ляссоти" і його біографію.

Друга частина перекладу охоплює англійський переклад „Щоденника Ляссоти" з примітками д-ра О. Субтельного. Це перше англомовне анотове видання „Щоденника Ляссоти", яке є одним із найважливіших джерел до історії ранньої української козаччини, а теж до участи козаків у міжнародній протитурецькій коаліції 1590-их років.

Третя частина видання складається із перекладів найважливіших джерел до історії козаччини серед яких знаходимо реляцію Гамберіні про козаків із 1586 року, уступ про козаків із Хроніки М. Бельського, листи Папо Климента VIII і Рудольфа II у зв'язку із австрійською і ватиканською козацькою політикою.

Словник термінів, вибрана бібліографія і показник імен закінчує це надзвичайно важливе видання. Бездоганне оформлення і тверда окладинка, мапа і ілюстрації роблять надзвичайно корисне враження і засвідчують, що його видано дбайливо. Історики і любителі історії, які цікавляться ролею України в міжнародній політиці, а також розвитком української козаччини збагатять свої бібліотеки цим цінним виданням. Воно повинно знайтися в кожній поважнішій американській і канадській бібліотеці. Книжка коштує 9.00 дол. Установи, які замовлять більшу кількість примірників для бібліотек одержать відповідну знижку. Замовлення із чеками або поштовими переказами просимо надсилати до: Ukrainian Academic Press, P. O. Box 263, Littleton, Colo., 80120

Приклад гідний наслідування

„Виростеш, ти, сину, вирушиш в дорогу, Виростуть з тобою приспані тривоги, За тобою завжди будуть мандрувати Очі материнські і білява хата"... Такими то словами, у будень, серед працюючого тижня, бо в середу, 8-го жовтня ц.р., прощала численна українська громада скромного члена Організацій Українського Визвольного Фронту бл.п. Михайла Ворону на вічну мандрівку в засвіти. Слова молодого поета поневоленої, але, нескореної України, Василя Симоненка, піднесено Покійникові, тому, що він, як дитина села, все своє життя пройшов тим важким шляхом, яким ішли і підуть ще другі, подібні йому, українські люди.

Бл.п. Михайло Ворона народився 10-го листопада 1914 року в селі Підгірках біля Калуша, на нашому чудовому Підкарпатті. Народну освіту набув таки у рідному селі. З юних літ включився в українське організоване життя, даючи свій труд і працю з думкою причинитися до визволення свого рідного народу. І так, як багато молодих людей, так і він, щоби уникнути переслідування і знущань, подається в часі Другої світової военної хуртовини на Захід з іншими друзями. Кидає рідну хату і рідню, але, про неї ніколи не забуває. Його життьовий шлях простелився через Німеччину — Кассель, Вісбаден, відтак в Америку, — Гудсон і Рочестер, Н.Й.

Тут у ЗСА, у Рочестері, включається в українське організоване життя, стає активним членом Спілки Української Молоді і Спортового Товариства СУМА, співає в хорі під вправною рукою великого майстра хорового мистецтва проф. Володимира Божика. Минали роки...

Тут у ЗСА, у Рочестері, включається в українське організоване життя, стає активним членом Спілки Української Молоді і Спортового Товариства СУМА, співає в хорі під вправною рукою великого майстра хорового мистецтва проф. Володимира Божика. Минали роки...

Вже мабуть, від десяти років підупадає на силах, бо, серцева недуга вкрадається постепенно і підточує його здоров'я. На два роки перед смертю склав в адвоката тестамент, в якому нині читаємо такі зворушливі слова: „долярів 1.000.00 на українську католицьку церкву Богоявлення у Рочестері, Н. Й., дол. 1.000.00 на українську православну церкву — Пам'ятник у Бавнд Бруці, Н. Дж., дол. 500.00 на АБН, дол. 500.00 на СУМА, дол. 500.00 на Пласт, дол. 500.00 на УККА, дол. 500.00 для мого приятеля Василя Ковальчина. Остачею скромного мого майна хай піддержує опікун і мій приятель Михайло Падяк мою рідню в Україні посилками пачок".

Такий тестамент залишив покійний Михайло Ворона. Тестамент цей багатомовний і може, й повинен, послужити добрим прикладом наслідування для багатьох самітних людей, що опинилися на чужині без рідні.

То ж хай вітер з рідних Підгірок, з України, прилітає щодня до його могили, колише травою і шепоче таємну мову про його рідне село, про рідних йому людей і про Ранок, що то вже десь небаром мав би зійти і над його любим Підкарпаттям.

Борис Губка

ДОПОВІДЬ В ІРВІНГТОНІ

Ірвінгтон, Н.Дж. — Заходами Управи 1-го Відділу ООЧСУ тут в суботу, 8-го листопада ц.р. о год. 7-й вечором в приміщенні Українського Народного Дому — 140 Проспект евеню, інж. Михайло Ільків виголосить доповідь на тему: „Причини монетарної кризи і безробіття в світі". Після доповіді — запити і дискусія.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Степана Бартка
складаємо 25.00 долярів
на Українську Вільну Академію Наук у США.
Христина й Ярослав ПЕЛЕНСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Односельчанами і Приятелями, що 29-го жовтня 1975 року відійшов у Вічність

бл. п.
МИХАЙЛО ХУДОБА

ур. 1923 року у селі Літятин, пов. Бережани, Західна Україна, залишаючи горем прибиту дружину Лідію, синів Івана й Андрія і дочку Марію-Терезу та Родину в Україні.

ПОХОРОН відбувся 6-го листопада 1975 р. в місті Бері, Англія.

Покійний ще з юнацьких літ всецію включився в український визвольний рух. Як взірцевий член ОУН першим вступає в ряди УПА, відтак, як вояк Української Дивізії перебуває в полоні в Італії. З переїздом до Англії, включається в суспільно-громадську та політичну працю. Не діждав Покійний побачити України вільною, яку так щиро любив і про неї мріяв!

Нехай Тобі Друже, чужа земля буде легкою.
МИКОЛА ХУДОБА з Родиною

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

В РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п.
ТАРАСА ШПІКУЛИ
Головного Радного УНСоюзу та довголітнього голови Дирекції Дому Відділів УНСоюзу і Окружного Комітету Відділів УНС Іллиной в ЧІКАГО, Ілл. відбудеться
в неділю, 16 листопада 1975 р.
в полудне, після 12-тки Служби Божої
в Катедрі св. о. Николая
ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА
до участи в якій запрошує —
ДИРЕКЦІЯ
ДОМУ ВІДДІЛІВ УНС в ЧІКАГО

ЕНТУЗІЯСТИЧНА ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

оплесками, а на закінчення програми, на заклик маестра Луцева долучилася до хору в могутньому „Ще не вмерла Україна".

На початку другої частини програми, хор, його дириґента і маестра Луцева вітали: Осип Голинський від місцевого Відділу УККА і Михайло Добош від хору при парафії св. Івана Хрестителя, а до їхніх привітів і піднесених цвітів долучилися із своїми привітами інж. Любомир Калинич від Відділу АДУК і Осип Головацький, дириґент хору-капелі місцевої станиці І Дивізії УНА. На честь хору, який відзначає своє 25-ліття, присутні відспівали многоліття. З коротким особистим привітом виступила п-і Дарія Каранович, довголітня приятелька д-ра М. Антоновича.

На закінчення концерту з подякою від хору виступив маестро Луців, організатор цього першого двотижневого турне Візантійського хору в ЗСА і Канаді. В заключному слові маестро Луців звернувся із закликом до молоді вивчати багату українську культуру, вглибитися в неї, пізнати її красу та поширювати її словом і піснею по всьому світі.

В СОРОКОВИНИ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Дорогої
і Незабутньої
ДОЧКИ,
ДРУЖИНИ
і СЕСТРИ
яка згинула
трагічно
5-го жовтня 1975 р.
в Арізоні

бл. п.
НАДІЇ ВОЛКОВИНСЬКОЇ
з дому КАЧУНЬ
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
в церкві св. Юрія в Ню Йорку
(при 7-ій вулиці)
дня 14-го листопада 1975 року
о годині 8-ій рано

Про Молитви за Душу Покійної просить Родину, Приятелів і Знайомих, в глибокому смутку —
муж ВОЛОДИМИР
діти ХРИСТЯ і АНТІН
мати МАРІЯ і батько ВАСИЛЬ
брати ОРЕСТ і ЯРОСЛАВ
Родина в Америці і Україні

Не маючи змоги особисто подякувати Всім, що своєю поміччю і розрадою старалися зменшити наше страшне горе, цією дорогою дякуємо, зокрема, о. пароховi М. Колодієві з Фенікcу, Арізона за похоронні відправи і Всім, що брали участь в похороні. Дякуємо Всім за співчуття і за жертви на Заупокійні Служби Божі, як рівнож і за жертви на добродійні цілі в пам'ять Покійної.

Хай Господь Бог винагородить Вам сторицею за Ваше добре серце і слова потіхи в нашому страшному горю.

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ
сл. п.
Д-ра ОЛЕКСИ ОЛІЙНИКА
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
дня 13-го листопада 1975 р.
о год. 8:30 рано в церквах:
СВ. ДУХА в АКРОН, Огайо і СВ. СОФІЇ в РИМІ
Про молитви за спокій душі Покійного
просить —
РОДИНА

Помолімся за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
за спокій і вічну радість померлих Членів Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. моис. Петро Мельничук, духовний опікун і Меценат ФКУ, відправить десяту заупокійну Святу Літургію в неділю, 9-го ЛИСТОПАДА 1975 р., о год. 10-ій ранком, в УКЦеркві св. Михаїла, в Балтиморі, Мд. за Бл. П.:

МИХАЙЛИНУ ШИМАНСЬКУ
ЙОСИФА БЗОВОГО
ІВАНКУ МЕДВІДСЬКУ
ВОЛОДИМИРА ЧУБАТОГО
ЕДВАРДА ПОСТУПАКА
ІВАНА КОЗАКА
ПЕТРА СЛИВІНСЬКОГО
СОФІЮ ПАСІЧИНСЬКУ
ЯКОВА ГАВРИЛКА
МИХАЙЛА ДЕМ'ЯНЧУКА

Наступне Заупокійне Богослуження відслужить о. моис. Мельничук в неділю, 14-го ГРУДНЯ 1975 р.

Впреп. о. Петро Огірко, Вельмидостойний Член ФКУ відслужить третю Заупокійну Святу Літургію в п'ятницю, 14-го ЛИСТОПАДА 1975 р., о год. 8-ій ранком в УКЦеркві Успення Пресвятої Богородиці, у Колчестері, Конн., за Бл. П.:

СЕРГІЯ САШУКА
МАРІЮ КЛИК ЧАЛЬОВ
ДМИТРА ДАХНІВСЬКОГО
ТЕОДОРА САРАХМАНА
КАМІЛЮ АНДРУХОВИЧ-БОБ'ЯК
СИЛЬВЕСТРА ПРОЦЬКОВА
д-ра ВОЛОДИМИРА ПОМІРКА
д-ра ЗЕНОНА ВИННИЦЬКОГО
ЮЛІЯНА ТАРНАВСЬКОГО
ІВАНА ПРОЦИШИНА

Наступне Заупокійне Богослуження відслужить о. Огірко в п'ятницю, 12-го ГРУДНЯ 1975 р.

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померлих наших друзів. Де б Ви не були, помоліться в часі відправ Заупокійних Богослужб, щоб поєднатись з нами в поході молитов за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять померлим Членам ФКУ.
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

Річні збори і Свята Місія деканату УПЦеркви в Новій Англії

Річні збори та Свята Місія в цьому році відбулися в м. Гартфорді, Конн., у церкві Св. Володимира — Просвітителя України.

Збори відкрив і ними провадив митрофорний протоєрей о. Віталій Коваленко — декан. Молитву перед зборами провів о. митрат М. Чернявський.

Отець Декан привітав прибулих священиків та представників парафіяльних управ. Особливо був привітаний новоприбулий до деканату священик о. прот. В. Мельник з побажанням йому успішної душпастирської праці та швидкого виздоровлення. Теплими словами попрощали о. протопр. Т. Бузенка, який відійшов на заслужений відпочинок, а спочилому в минулому році о. прот. О. Кропельницькому проспівали „Вічная пам'ять".

З черги прочитано протоколи з минулих зборів, які прийнято без жадних змін. Відсутність священика з Бостону була виправдана із застереженням.

Доповідь о. Декана про діяльність деканату та участь наших парафій в діяльності цілої Церкви була вислухана дуже уважно і після неї розгорнулася широка ділова дискусія. Серед важливих ухвал є прохання до Владики Митрополита Мстислава, щоб дати зарядження Освітній Комісії видавати церковні книжки в англійській мові тільки видання УПЦеркви, а не інших національних церков. Оскільки наша Церква пов'язана ще з княжих і гетьманських часів з національно-державно - творчим процесом нашого народу, о. Декан дав внесок, а всі присутні підтримали і ухвалили: пости Владику Митрополита Мстислава благословити, щоб в усіх церквах нашої Митрополії під час урочистих відправ у роковини 22 січня, 1918-19 рр. переводити тарілкоту збірку на Українську Національну Раду, як носія ідеї Четвертого Універсалу та легітимного Уряду України на чужині.

На наступну 3-річну каденцію вибрано Управу Деканату в такому складі: митрофорний прот. В. Коваленко — декан, свящ. Д. Мамчур — секретар, свящ. А. Яковченко — скарбник, митрат о. П. Ковальчик — духівник і митрат о. М. Чернявський — заст. духівника. Владику Митрополита проситься затвердити склад Управи Деканату.

Сестрицтву парафії Св. Покрови в Ню Гейвені висловлено подяку за їхню працю для розвитку парафії, а пані Анні Бюрке, людині іншої національности, за її княжі дари для парафії.

Після вичерпання всіх справ, відбулася Свята Місія, якою проводив і виголосив науку о. митрат М. Чернявський.

Після науки відбулась Вечірня в церкві і сповідь священиків та вірних. На другий день в суботу, була відслужена Соборна Свята Літургія. До сповіді і причастя приступило багато парафіян. В кінці Служби Божої о. Настоятель подякував о. Декану і усім священикам за честь, яку вони зробили для Гартфордської парафії, відбувши в ній Святу Місію і Збори Деканату.

По Відправі в Церкві Сестрицтво зробило гарні прийняття для священиків і їхніх родин. Страви поблагословив о. Декан, а після трапези о. Духівник подякував Молитвою Господу Богу та склав подяку Сестрицтву та Парафіяльному Урядові за гостину і побажав всім здоров'я та милої зустрічі на наступних зборах.

о. Д. Мамчур
секр. деканату

ПРЕЗИДЕНТ АВСТРІЇ...

(Закінчення зі стор 1-ої)

які дотепер появилися. Голова СУФА передав президентові альбом з тими печатками і д-р Кірхшлеґер вписався в книгу гостей СУФА та сердечними словами попрощався від'їжджаючи на святочну академію.

Велика заля Австрійської Академії Наук була заповнена українцями й чужинцями з Відня, з провінції і навіть з інших країн українського поселення. Простора заля бувшого, в барокковому стилі збудованого віденського університету, в якому сьогодні приміщена академія, прекрасно відновлена. В першому ряді сидять почесні гості: віденський кардинал д-р Франц Keніґ, папський нунцій д-р Опіліо Россі, наші владики архиєпископ д-р Гавриїл Букатко й єпископ д-р Мирослав Марусин, апостольський візитатор українців в Европі, і голова Ради Відня інж. Гайнріх А. Гайнц. Присутні приймають президента Австрії бурхливими оплесками. Він занимає місце перед першим рядом.

Святочну Академію відкрив заступник президента Австрійської Академії Наук проф. д-р Манфред Маєргофер, який розказав дещо про цю інституцію та мистецьку красу будинку, в якому знаходиться ця інституція.

Хор св. Варвари під орудою проф. Андрія Гнатишина дав музичне обрамування свята; як першу пісню заспівав „Сей день" Дмитра Бортнянського.

Святочний відчит прочитав єпископ Мирослав Марусин, Апостольський візитатор з Риму. Він дав короткий нарис історії „Барбареум" і церкви св. Вм. Варвари, підкреслюючи велике значення тієї парафії для українців в минулому і теперішньому часі. Владика Марусин підчеркнув, що „схід і захід подавали собі тут руки" та висловив надію, що заборонена в Україні і Румунії греко-католицька церква знову буде офіційно признана і респектована.

По святочному відчиті єпископа Марусина хор св. Варвари виступив з двома піснями. Кінцеве слово виголосив віденський кардинал д-р Франц Keніґ, ординарій католиків візантійського обряду в Австрії, під патронатом якого відбулися всі святкування з нагоди 200-ліття „Барбареум". Він закликав християн зі сходу і заходу до єдности, яка в протязі історії церкви затратилася.

Хор св. Варвари закінчив мистецьку програму академії стихиром Артима Веделя „Покаяння отверзи ми двері". Опісля парох св. Вм. Варвари о. д-р Олександер Остгайм-Дзерович звернувся до присутніх і поінформував, що якраз появилася двотомова історія та документація церкви і парохії св. Вм. Варвари пера професора церковного права на віденському університеті д-ра Віллібальда Плєхля. Присутній автор подарував свої книжки почесним гостям. Святочну академію закінчено відспіванням „Многая літа" для почесних гостей і всіх присутніх. Президент д-р Рудольф Кірхшлеґер перед своїм від'їздом, під час скромного прийняття для почесних гостей, розмовляв ще з Владиками і представниками нашої громади та особисто витав хористів.

В неділю, 12-го жовтня 1975 р. вже довго перед початком Архиєрейської Служби Божої о год. 10-ій, церква св. Вм. Варвари в серці міста Відня була заповнена парохіянами і численними віденцями. Відновлена церква була освічена рефлекторами австрійського державного телебачення, яке набирало фільм. Президент Австрії післав найвищих урядовців республіки, що займали місце в першому ряді. Коли наші Владики прибули до храму, церква була вже заповнена, що частина людей мусіла стояти вже на дворі. Після посвячення відновленої церкви почалася Архиєрейська Служба Божа. Головним служителем був архиєпископ д-р Гавриїл Букатко з Београду, апостольський адміністратор єпархії Криживаццької. Співслужили єпископ д-р Мирослав Марусин, апостольський візитатор з Риму, о. д-р Софрон Мудрий, ЧСВВ, ректор Колеґії св. Йосафата в Римі, о. Михайло Іванюк та о. Франц Шлеґль; церемоніером був сам парох а діяконував д-р Теодор Венцль. В своїй промові Владика Букатко сказав, що Білгород і Відень вже здавна мають історичні зносини і згадав часи, коли Білгород впав перед ударами турецьких сил 1521-го року, то був також загрожений і Відень.

В той самий день вечором австрійське державне телебачення ОРФ в своїй першій програмі показало фільм про цю Архиєрейську Службу Божу та подала довший коментар про святкування з нагоди 200-ліття „Барбареум".

Відгук в австрійській пресі був дуже широкий. Газети передусім підкреслили, що ці святкування не були „звичайним ювілеєм", що виявилося передусім в участі президента республіки.

Португальський уряд намагається обмежити впливи комуністів

Лісбона, Португалія. — Прем'єр - міністер португальського уряду Жозе Пінгеіро де Азеведо, виступаючи на програмі контрольованої урядом телевізійної станції, висловився рішучо проти „злонамiреної діяльности екстремних груп, які намагаються при допомозі сили і позаконституційної діяльности перебрати владу в Португалії і завести в країні чужу португальському народові систему". При тому прем'єр - міністер заявив, що він дав доручення усім міністерствам його уряду, щоб вони стисло контролювали діяльність таких груп і притягали до відповідальности тих осіб чи політичні групи, які нарушують закони країни. Офіційні чинники свідомі, що у конфронтації з Комуністичною партією і скрайніми лівими елементами будуть жертви, але уряд хоче за всяку ціну оминути громадянську війну, яка може прийти, якщо комуністи і прокомуністичні елементи будуть безкарно діяти.

Мистець Юліян Крайківський не живе

Протягом неціліх восьми років відійшли у вічність в Едмонтоні чотири українські мистці: Ю. Буцманюк, В. Залуцький, В. Доброліж, а 14-го вересня Юліян Крайківський, закінчивши 83 роки життя. Залишив дружину Ольгу, єдину дочку Оксану та значно проріджену плеяду українських мистців на еміґрації. Така вже людська природа, що, звичайно, недоцінюють живучу велику людину, аж по смерти дошкульно відчувають її втрату, в цьому випадку теж смерть мистця-маляра Юліяна Крайківського. В його постаті ми втратили мистця непересічного таланту, великого досвіду та солідної мистецької освіти-елева Віденської Академії Мистецтв.

Юліян Крайківський народився 10-го серпня 1892 р. в Різдвянах, Рогатинського повіту, в сім,ї селянина. Талант до мистецтва виявляв змалку, бо вже в нижчих клясах Коломийської гімназії нарисував знаменито портрет Т. Шевченка, намалював олійну картину „Гуцульська ідилія" та вирізьбив бюст Шевченка в березі Дністра, а в 7-ій клясі вже виконав олійну композицію „Пастухи при ватрі", картину на мистецькій висоті. Не зважаючи на те, що батько бажав мати в ньому лікаря, вступив до Академії Мистецтв у Відні, де приймали тільки студентів з визначними талантами. Віденська Академія за Австро-Угорської монархії стояла на дуже високому рівні, тому Крайківський мав нагоду ґрунтовно засвоїти всі підстави малярства.

У 1915-1916 рр. він виконав низку композицій, між ними „Каменярі" „Артистичну горстку", які вийшли листівками, та інші, що не були зреалізовані в репродукціях.

З моментом Листопадового Зриву 1918 р. Юліян Крайківський перервав студії та вступив у ряди УГА, й працюючи як мистець, оформив „Промам'ятну книгу УГА" і т. п. Перебув жахливий „Чотирокутник смерти" й тиф і закріпив ці переживання в творах „Відворот УГА" й „Пам'яті поляглих".

Коли в листопаді 1919 р. в національному Музеї у Львові була влаштована ретроспективи „Вистава сучасного малярства Галицької Волости", Ю. Крайківський, що заледве скинув однострій вояка УГА, взяв участь у виставці разом з двома іншими молодими дебютантами: М. Анастазієвським та І. Галавином. Виставив тоді картини „Аркан", „Опришки" й „Мені тринадцятий минало". Внедовзі Ю. Крайківський подався знову до Відня, щоб остаточно закінчити студії і тоді виконав сім картин до поеми Шевченка „Гайдамаки". На жаль, до репродукції не дійшло, а оргінали зчасом розгубилися.

Повернувшись з Відня, мистець закінчив ще педагогічний курс в Кракові й працював учителем малювання в учительській семінарії СС Василіянок та в гімназії „Рідної Школи" в Станиславові, а згодом в українських середніх школах в Рогатині. Творчої праці він не не занедбував, і коли за ініціятивою визначних мистців-еміґрантів з Наддніпрянщини поставив у Львові (1922 р.) „Гурток діячів українського мистецтва" (ГДУМ) під гаслом — розвитку українського національного мистецтва, в другій виставці ГДУМ 19-23 р. Юліян Крайківський виступив зі своїми творами „Рейд стани", „Танець Саломеї" та „Пастухи при ватрі" й остання картина, ще з гімназійних часів, мала найбільші успіхи. Теж приймав участь, виставляючи три картини: „Похід нації", „Відвідини в тюрмі" й „Полковник Андрій у в'язниці" у виставці 1931 р. Працював теж якийсь час в ілюстрації для дитячого журналу „Світ дитини".

Найбільш творчопродуктивний для Юліяна Крайківського був 1936 рік, коли він виконав 16 картин з гуцульською тематикою, і щоб ґрунтовно простудіювати гуцульський побут й етнографію, спеціяльно відвідав Космач, Яремче та інші місцевості. В тому ж році створив баталістичну композицію „Похід Богдана Хмельницького", в якій прекрасно віддав маєстичну постать гетьмана й намалював алегоричного характеру портрет письменника Василя Стефаника, що в роковини його смерти (1937) розійшовся в репродукціях по селах і містах Західньоукраїнських земель. Відмічуючи цю подію львівська газета „Новий Час" писала: „Глибока задума на чолі великого письменника. На устах і в очах в'ється сум і терпіння мільйонів українського селянства, що їх долю так по-мистецьки і так болюче змалював Стефаник" В 1938 р. коли святкували 70-річчя заснування Т-ва „Просвіта" Крайківський виконав картину — плякат „Вгору стяг", а в 1939 р. в часі кривавої боротьби в Карпатській Україні — символічну композицію „Карпатська Україна".

Другу світову війну, а в цьому московську та німецьку окупації Ю. Крайківський пережив у Рогатині, працюючи вчителем в середніх школах, а коли на весні 1944 р. московсько-азіятські полчища знову наближались весною, мистець подався з родиною на Захід й опинився в Грацу (Австрія). Там виявлявся творчо; створив картини „Аркан" (другий варіянт), „Розстріл" та „Гагілки" (останню закінчив вже в Канаді). Був основником і головою „Об'єднання українських мистців в Австрії", аж до виїзду з родиною за океан.

Прибувши до Канади в 1948 р., мистець осів з родиною в Едмонтоні, де на прожиття доводилось йому працювати як „пейнтер", малюючи стіни й дахи всяких „гавзів", довгими роками, бо аж до пенсії. Хоча заробіткова праця нещадно руйнувала його творчі сили, все ж мистець не здавався і в липні 1948 р. взяв участь своїми творами в річній Едмотонській виставці — перший і єдиний з українських мистців у Західній Канаді. Це викликало серед глядачів та критики справжню сензацію, зокрема великі успіхи мала картина „Аркан", позначена динамізмом, лаконізмом композиції й, прямо, рембрандтівською світло-тінню. На твори Крайківського прихильно відгукнулась англомовна преса, а за нею й українська. Це була небуденна подія, бо до того часу наше мистецтво в Західній Канаді, прямо, не існувало, бо виявлялися тільки самоуки, які сяк-так вміли копіювати святих до наших церков. Тому виступ Ю. Крайківського з першою нагородою за твори, це просто була епохальна подія і Покійного слід уважати піонером українського мистецтва на терені Західньої Канади.

Покійний мистець часто брав участь своїми творами в річних виставках в Едмонтоні, завжди з нагородами. Приймав теж участь у виставках українського мистецтва в Едмонтоні, почавши від виставки з нагоди з'їзду українців-католиків (1953 р.). Виставки українського образотворчого мистецтва з нагоди з'їзду УНО, що її організував Іван Кейван того ж року, через виставки в Саскатуні, Монтреалі і т. д., аж до останнього виступу Покійного в 1967 р. у виставці мистецтва і промислу, що її організував Вадим Доброліж під патронатом КУК.

Мистець Юліян Крайківський намалював для сцени філії УНО в Едмонтоні баталістичну композицію-декорацію „Атака кавалерії", теж прекрасну декорацію-малярський Миколаївський собор у Києві й декілька портретів визначних українських постатей. Ці його твори є справжньою гордістю УНО. Закінчив побутову картину „Гагілки" й композицію на тему українського фольклору „Танцювальна романтика". Баталістична картина „Чортківська офензива", портрет дочки Оксани, портрети Т. Шевченка й портрети С. Бандери (1974), вже належать до останнього періоду творчости Ю. Крайківського. Працював майже до останнього моменту свого життя, вже над циклем святочних різдвяних листівок, що вийшли в репродукціях і мали успіхи серед покупців.

Вихований на традиціях реалізму й історизму Віденської Академії, Юліян Крайківський був вірний цим засадам до смерти. Правда, не всі його твори притаманні чистому реалізмові, бо „Аркан", „Гагілки" чи „Танцювальна романтика" позначені деяким романтизмом, інші — „Василь Стефаник" та „Карпатська Україна" — символізмом, все ж в них завважуємо виразні сліди віденської школи.

Твори Ю. Крайківського солідно опрацьовані в рисунку й кольориті та без будьякої стилізації, що її уважав викривленням життьової правди. Завжди мріяв виконати великі композиції і в них показати своїм і чужим світлі моменти нашої історії. Малювати не „Берестечко", „Крути", „Видр" чи „Броди", а „Жовті Води", „Пилявці" й „Конотоп". Образотворче мистецтво, ця „Ідіома універсаль", без порівняня сильніше й переконливіше промовить до світу, ніж пустопорожні слова голословної політики. Помиляються ті, які вважають народне й прикл. мистецтво-верхів'ям, бо це тільки перші кроки до справжнього мистецтва - до найвищих здобутків людського духа. Народне мистецтво має кожний нарід, навіть малорозвинуті племена, тому ефект його на чужинців мінімальний. Тільки образотворче мистецтво, література й музика є наймогутнішими чинниками в пропаганді нашої великої Справи. Молоде покоління українських мистців на еміграції, на жаль, не виправдало сподівань, перекинувшись на абстракціонізм, якого Покійний був непримиренним ворогом. Абстракціонізм, на його думку, це скрайня деґенерація мистецтва позбавлена всякої ідеї, навіть глузду. А ми, будучи у винятково тяжких обставинах, не можемо дозволити собі на „люксус" і наше мистецтво повинно служити найвищій ідеї — визволенню нашої поневоленої Батьківщини. Таке було „кредо" покійного Юліяна Крайківського, до речі-наскрізь правильне.

Покійний мистець, на жаль, здійснив тільки малецьку частину своїх широких задумів, проте питання не в кількості творів, тільки в якості. На це склалися скрайньо несприятливі творчі обставини та надто суворий самокритицизм мистця. вже така була вдача його, щоб не продукувати малярські праці з легкої руки, а кожний його твір мусів бути глибоко обдуманий та пережитий. Коли б був перекинувся на якийсь модний „ізм", при своїй освіті й досвіді, міг здобути широку популярність, проте, при своїх твердих мистецьких принципах погоджував зсілякою дешевою популярністю. Все ж своїми, хоча нечисленними творами, Крайківський дав поважний вклад у скарбницю українського мистецтва і, безперечно, виразно позначив сліди своїх мистецьких змагань.

Іван Кейван